

alebo úplné zbavenie zodpovednosti hmotne zodpovedných zamestnancov za schodok pre nevytvorenie pracovných podmienok zavinením zamestnávateľa.
(rozsudok Najvyššieho súdu ČSR z 27. septembra 1975, sp. zn. 5 Cz 27/74, R 28/1976)

☞ **Rozsah zodpovednosti zamestnanca, ktorý prevzal záväzok o spoločnej hmotnej zodpovednosti**

§ 182 ZP

Zodpovednosť zamestnanca, ktorý prevzal záväzok o spoločnej hmotnej zodpovednosti spolu s ostatnými členmi pracovného kolektívu, sa týka všetkých hodnôt, ktoré boli prevzaté podľa odovzdávajúcej inventúry a ďalších dokladov o ich prevzatí. Rozsah nakladania s týmito hodnotami zverenými na vyúčtovanie u jednotlivých členov pracovného kolektívu nie je rozhodujúci pre platnosť záväzku o spoločnej hmotnej zodpovednosti. Ak má zamestnanec prístup k prevzatým hodnotám a má možnosť nimi disponovať, je v záujme ochrany majetku, aby za tieto hodnoty aj zodpovedal.

(rozsudok Najvyššieho súdu ČSR zo 17. septembra 1981, sp. zn. 6 Cz 50/81, R 43/1983)

☞ **Okruh zamestnancov, s ktorými treba uzatvoriť dohodu o hmotnej zodpovednosti**

§ 182 ZP

Dohodu o hmotnej zodpovednosti treba uzavrieť so všetkými pracovníkmi, ktorí majú prístup k prevzatým hodnotám a majú možnosť nimi disponovať.
(stanovisko Najvyššieho súdu SSR zo 4. júna 1981, sp. zn. Cpj 13/81, R 55/1984)

☞ **Predmet dohody o hmotnej zodpovednosti**

§ 182 ZP

Za hodnoty, ktoré je pracovník povinný vyúčtovať a za ktoré môže platne prevziať hmotnú zodpovednosť (§ 176 ods. 1 ZP²⁰), nemožno považovať

---

²⁰ Ustanovenie § 182 ods. 1 Zákonníka práce.

zásoby paliva, s ktorými pracovník nakladá pri výkone svojej pracovnej činnosti kuriča.

(rozsudok Mestského súdu v Prahe z 12. júna 1985, sp. zn. 13 Co 272/85, R 31/1988)

▣ **Bezdôvodné obohatenie vzniknuté plnením prijatým zamestnávateľom od zamestnanca na úhradu schodku, ktorý zamestnanec nezavinil**

§ 182, § 222 ZP

Neoprávneným majetkovým prospechom²¹ organizácie je plnenie prijaté od pracovníka na úhradu schodku vtedy, ak schodok vznikol úplne alebo súčasť bez jeho zavinenia, takže v tomto rozsahu plnil bez právneho dôvodu. Rozsah, v ktorom sa pracovník zbavil podľa § 176 ods. 3 ZP²² uvedenej zodpovednosti, musí byť v konaní o vydanie neoprávneného majetkového prospechu bezpečne zistený, aby bolo možné určiť výšku neoprávneného majetkového prospechu, ktorý takto organizácia získala a ktorý je povinná vydať.

(rozsudok Najvyššieho súdu ČSR z 27. februára 1987, sp. zn. 6 Cz 10/87, R 32/1989)

▣ **Rozsah náhrady škody pri spoločnej zodpovednosti za schodok**

§ 182, § 189 ZP

Ak teda niektorý zo zamestnancov, ktorý prevzal záväzok spoločne, za vzniknutý schodok nezodpovedá, celá škoda sa delí medzi ostatných zamestnancov a ak zostane len jeden zodpovedný, ako v danom prípade, zostáva zaviazaný sám za celú škodu, ak tu však nie je spoluzavinenie podniku.

(rozhodnutie Krajského súdu v Prahe z 28. januára 1959, sp. zn. 21 Co 890/58, R 48/1959)

---

²¹ Teraz bezdôvodným obohatením.

²² Ustanovenie § 182 ods. 3 Zákonníka práce.

📖 Drevná hmota ako predmet dohody o hmotnej zodpovednosti

§ 182 ZP

Horár, ktorý obhospodaruje jemu pridelenú časť lesa, kde sa na rúbanisku alebo na nestráženom sklade nachádza drevná hmota (siahovica), nemôže zodpovedať za odcudzenie alebo za chýbajúcu drevnú hmotu na základe dohody o hmotnej zodpovednosti.

(V 28/1986, s. 166)

📖 Dobytok ako predmet dohody o hmotnej zodpovednosti

§ 182 ZP

Dobytok alebo ovce zverené na pasenie nemajú povahu hodnoty určenej na obeh, ktorá bola pracovníkovi zverená na vyúčtovanie. Pracovník po skončení pasenia nemá povinnosť vyúčtovať hodnotu prevzatého stáda, ale má povinnosť odovzdať ho podľa dohodnutých podmienok.

(V 28/1986, s. 167)

📖 Potreba preukazovania úmyslu pri zodpovednosti za schodok

§ 182 ZP

Hoci sa pracovník podľa § 176 ods. 3 ZP²³ zodpovednosti za schodok nezbavil, neznamená to súčasne, že škodu spôsobil úmyselne. Ten, kto sa dovoľáva úmyselného spôsobenia škody, musí ho dokázať aj tam, kde inak platí prezumpcia zavinenia.

(rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24. júla 1992, sp. zn. 4 Cdo 50/92, R 31/1993)

📖 Schodok vzniknutý na zverených hodnotách za viac zúčtovacích období

§ 179, § 182 ZP

Krajský súd má za to, že v každom jednotlivom zúčtovacom období je manko samostatnou škodou a že za každú túto škodu existuje osobitná zodpovednosť do výšky trojmesačného platu (ak nejde o osobu hmotne zodpovednú

---

²³ Ustanovenie § 182 ods. 3 Zákonníka práce.

podľa § 4 ods. 1 zákona č. 71/1958 Zb.²⁴). Podniku totiž vzniká nárok na uplatnenie náhrady už vtedy, keď v jednotlivých účtovných obdobiach zistí manko a mohol by tieto nároky aj súdne ihneď uplatniť, teda aj osobitnými žalobami a mohol by súd o nich aj osobitne rozhodovať v rôznom čase.

(rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo 7. júna 1960, sp. zn. 10 Co 204/60, R 29/1961)

☞ Forma odstúpenia od dohody o hmotnej zodpovednosti

§ 182, § 183 ZP

K odstúpeniu od dohody sa vyžaduje písomná forma (§ 177 ods. 1 tretia veta ZP²⁵). Nerešpektovanie tohto ustanovenia však nemá za následok neplatnosť odstúpenia od dohody o hmotnej zodpovednosti. K odstúpeniu teda môže dôjsť aj ústne. Pracovník však musí inými dôkaznými prostriedkami dokazovať, že došlo k odstúpeniu od dohody o hmotnej zodpovednosti.

(Z III, s. 76)

☞ Trvanie zodpovednosti počas pracovného pomeru

§ 182 ZP

Zo skutočnosti, že dohoda o hmotnej zodpovednosti je platná po dobu celého trvania pracovného pomeru, nemožno vyvodiť súhlas pracovníka so zaradením na akúkoľvek funkciu, s ktorou je spojená hmotná zodpovednosť. Aj tu sa požaduje splnenie podmienok určených pre príslušný právny úkon, pre prevedenie na inú prácu alebo preloženie.

(stanovisko Najvyššieho súdu SSR zo 6. novembra 1975, sp. zn. Cpj 50/75, R 12/1976)

☞ Význam záväzku zamestnávateľa odstrániť nedostatky v pracovných podmienkach pred uzatvorením dohody o hmotnej zodpovednosti

§ 177, § 182 ZP

Pri uzatváraní dohody o hmotnej zodpovednosti treba pracovníka vždy riadne poučiť o jej dôsledkoch. Pracovník môže žiadať, aby organizácia ešte

---

²⁴ Ustanovenie § 182 Zákonníka práce.

²⁵ Ustanovenie § 183 ods. 1 Zákonníka práce.

pred uzavretím dohody o hmotnej zodpovednosti odstránila závady v pracovných podmienkach (§ 170 ZP²⁶), na ktoré pracovník upozornil. Ak organizácia takýto záväzok nespĺní do určenej lehoty, hoci bol zahrnutý do dohody o hmotnej zodpovednosti ako podmienka pre uzavretie dohody o hmotnej zodpovednosti, hmotná zodpovednosť pracovníka nevzniká (§ 241 ZP²⁷). Nesplnenie záväzku zo strany organizácie môže byť dohodnuté aj ako jeden z ďalších dôvodov, pre ktoré môže pracovník odstúpiť od dohody o hmotnej zodpovednosti. Ak organizácia do určenej lehoty neodstráni závady v pracovných podmienkach uvedené v dohode o hmotnej zodpovednosti, môže to mať za následok, že pracovník sa celkom alebo sčasti zbaví zodpovednosti za vzniknutý schodok.

(stanovisko Najvyššieho súdu SSR zo 6. novembra 1975, sp. zn. Cpj 50/75, R 12/1976)

📖 Odstúpenie od dohody o hmotnej zodpovednosti a jej zánik

§ 177, § 182 ZP

Podľa § 177 ods. 1 ZP²⁸ pracovník môže odstúpiť od dohody o hmotnej zodpovednosti, ak sa prevádza na inú prácu, ak sa zaraďuje na iné pracovisko alebo sa prekladá. V prípade spoločnej zodpovednosti môže od dohody odstúpiť aj vtedy, ak je na pracovisko zaradený iný pracovník alebo ustanovený iný vedúci, prípadne zástupca vedúceho. Dohoda o hmotnej zodpovednosti zaniká dňom skončenia pracovného pomeru alebo dňom odstúpenia od tejto dohody.

(stanovisko Najvyššieho súdu SSR zo 4. júna 1981, sp. zn. Cpj 13/81, R 55/1984)

📖 Dôvody úplného alebo čiastočného zbavenia sa zodpovednosti za schodok

§ 182, § 184 ZP

Ako dôvod úplného alebo čiastočného zbavenia sa zodpovednosti pracovníka súdy správne považujú nevykonanie inventarizácie v sklade pri práceneschopnosti pracovníčky, počas ktorej s materiálom, za ktorý hmotne

²⁶ Ustanovenie § 177 Zákonníka práce.

²⁷ Ustanovenie § 1 ods. 4 Zákonníka práce, § 36 Občianskeho zákonníka.

²⁸ Ustanovenie § 183 ods. 1 Zákonníka práce.

zodpovedala, manipulovali tretie osoby, ďalej práceneschopnosť pracovníčky počas rozhodujúceho obdobia, umiestnenie predajne a skladu v nevyhovujúcich miestnostiach a nedostatočný počet pracovníkov v predajni a s tým súvisiaci nedostatočný dozor, neurobenie kádrových opatrení po zistení napríklad predchádzajúceho vyššieho schodku a podobne.

(stanovisko Najvyššieho súdu SSR zo 4. júna 1981, sp. zn. Cpj 13/81, R 55/1984)

☞ Finančná zábezpeka ako zabezpečenie nároku na náhradu škody spôsobenej zamestnancom dohodou

§ 179 ZP

Žalobca ako zamestnanec so žalovaným ako zamestnávateľom uzavrel popri pracovnej zmluve z 27. 3 2007 aj dohodu o poskytnutí finančnej zábezpeky z 27. 3 2007 (ďalej aj „dohoda“), ktorú súd nepovažoval za povolený druh zabezpečovacieho prostriedku (tie sú upravené taxatívne v § 20 ods. 1 ZP), z tohto dôvodu dohodu považoval za absolútne neplatný právny úkon, ktorý je v rozpore so zákonom v zmysle § 39 OZ, dohodu považoval za neplatnú aj v zmysle § 17 ZP, pretože sa ňou žalobca vopred vzdal svojich budúcich práv (napr. časti cestovných náhrad); dohoda umožňovala žalovanému aj po skončení pracovného pomeru uplatniť si voči žalobcovi ako bývalému zamestnancovi akýkoľvek nárok bez možnosti zamestnanca sa proti tomu nejako brániť. (rozsudok Krajského súdu Košice z 24. mája 2012, sp. zn. 4 Co 195/2010)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Košice I rozsudkom z 30. apríla 2010, sp. zn. 13 C 343/2009-67, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 200 eur s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania od 4. 11. 2009 do zaplatenia a nahradiť trovy konania 368,16 eur do rúk jeho právneho zástupcu, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku; v zostávajúcej časti žalobu zamietol a vzájomný návrh žalovaného o zaplatenie 33,98 eur vylúčil na samostatné konanie.

Vo veci aplikoval § 17 ods. 1, § 20, § 33 ods. 3, § 179 ods. 1, § 199 ods. 1, 2 a 4, § 222 ods. 1, 2 a 3 ZP a § 39 a § 580 OZ. Vychádzal z toho, že žalobca ako zamestnanec so žalovaným ako zamestnávateľom uzavrel popri pracovnej zmluve z 27. 3. 2007 aj dohodu o poskytnutí finančnej zábezpeky z 27. 3. 2007 (ďalej aj „dohoda“), ktorú súd nepovažoval za povolený druh zabezpečovacieho prostriedku (tie sú upravené taxatívne v § 20 ods. 1 ZP), z tohto dôvodu dohodu považoval za absolútne neplatný právny úkon, ktorý je v rozpore so zákonom